סד: השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

תניא נמי הכי. פי' כמו שמתכון רב פפא לדיוקת גר אקילו גה רבנן דאילו מריש דגר ועובד כוכבים שיכשו דיכול לומר עול עבודת כוכבים ליכא למשמע (ג) לזה דהוה אמינא דבדין הוא מטעם בריה אבל מבריתא דנשתפו מיימי שפיר דודאי אין טעם ההיתר מכח בריה דאם כן אף בנשתפו היה מותר ומשום הכי בפרק קמא דקידושין (דף ח:) אחר שהוכיח יוסף גר דרבנן מהיא דגר ועובד כוכבים הוצרך להביא תניא נמי הכי אלא תדמה דאיתיה אבל טעם בריה ו:

מסתברא דפלח מבטל דלא פלח לא מבטל. והא דאמרינן לעיל פרק כל הצלמים (דף מב.) שישראל היה יכול לבטל עבודת כוכבים של עובד כוכבים אי לאו טעמא דדלמא מגבה לה והדר מבטל לה היינו דוקא לרשב"ל ור' יוחנן פליג עליה: **איזהו** גר תושב כו'. במקבלה קאמר דהיינו להמיותו וא"ת והלא מיד שעבר שבע מצות מייב מיתה דאזהרת בני נח היא מיתתן בלא עדים והתראה י"ל דכל זמן שלא דנוהו בית דין אינו מייב מיתה מדע דהא אמרינן הבעובדי כוכבים לא מעלין ולא מורידין: **אחרים** אומרים כו'. על כרחך אמרים דהכא לאו היינו ר"מ דהא פליג עליה וכן מצינו בכמה מקומות אחרים במחלוקת אבל ר"מ וי"א אבל ר' נתן: **אין** מפקידין אצלו יין **ואפ'** בעיר שרובה ישראל. פירש רש"י לפי שאין מקפיד על מגע עובד כוכבים והקשה ר"ת על זה דא"כ אפילו ליחד נמי לפי שעה עד שילך כדי מיל או יותר כמו שפירש בקונטרס עצמו היה לו לאסור דע"כ בהודיעו שהוא מפליג מיירי דאי לא הודיעו אף בעובד כוכבים מותר ואם כן למה לא ניחוש למגע עובד כוכבים הרגיל בחנותו כיון שאינו מקפיד לכן נראה לר"ת כמו שפירש רש"י והגיה בפירושים שלו ומחק הטעם לפי שאינו מקפיד וכתב אין מפקידין לזמן מרובה דאיכא למיחש לאיחלופי ביין שלו שאסור כדקתני סיפא יינו כשמנו ונראה ברש"י חזר בו מטעם ראשון משום דמדתלי איסור יינו בשמנו משמע שאין לאוסרו כ"א מטעם חתנות ואי לא היה מקפיד על מגע עובד כוכבים היה (ד) לאסור איסור גמור אבל מייחדין אצלו יין ישראל מניחו בחנותו עד שילך כדי מיל או יותר מה שאין כן בעובד כוכבים דהא כיון שלא פלח לעבודת כוכבים לא נגע ולא מנסך עד כאן היה כתוב בפירושיו והוסיף רש"י והגיה ולמגע עובד כוכבים דאתי מעלמא בביתו לא חיישינן דכיון דאין לו הנאה בכך אין מניחו ליגע ולאיחלופי בזמן מועט ליכא למיחש ולפי זה הפירוש אין להוכיח בבירור שיהא מותר מגע גר תושב ביינו של ישראל להתירו בשתיה ויש לישב פירוש הקונטרס ראשון דאין מפקידין בביתו יין לפי שאינו מקפיד על מגע שרגילין העובדי כוכבים ליכנס בביתו אע"ג דיינו כשמנו אלמא שמקפיד על מגע עובד כוכבים מדשרי בהנאה היינו בשל עצמו אבל בשל ישראל אינו מקפיד א"נ הא דיינו כשמנו בידוע שלא נגע בו העובד כוכבים אבל מייחדין יין בחנותו אפילו הודיעו שמפליג כדי מיל או יותר בזמן מועט ליכא למיחש למגע עובד כוכבים שאין העובדי כוכבים רגילים ליכנס בתוך החנות ולמגע עצמו לא חיישינן דאין דלא פלח לא נגע ולא מנסך ולגבוב נמי כדי לשתות לא חשיד כיון שקבל עליו שבע מצות מיהו לר"מ שלא קבל עליו אלא שלא לעבוד עבודת כוכבים צריך לומר אע"פ שנזרו על מגעו ביין של ישראל אבל רבינו יצחק כתב מייחדין אצלו יין אפילו בעיר שרובה עובדי כוכבים פירוש דמותר מגעו בשתיה והא דלא תנא בהדיא מגעו מותר דרבותא קמ"ל דאפילו בעיר שרובה עובדי כוכבים לא חיישינן שמא יגע בו עובד כוכבים אע"פ שרוב עובדי כוכבים מצויין שם כיון שאין מניחו אלא לפי שעה ואין מפקידין כו' הטעם כדפיר' בקונט' בהגהה כתב רבינו יהודה מעשה היה בגר אחד שמל ולא טבל עטילה כראוי ועמד בבית ישראל ימים רבים ונגע ביינו והתירו רבינו יצחק בשתיה כפירושו דגר תושב מגעו מותר בשתיה כל שכן זה שמל וקבל עליו מצות ואע"ג דאמרינן לעיל עבדים וכני שפחות שמלו ולא טבלו עושין יין נסך היינו לפי שאימת רבן עליהם ואינם מתגיירין בלב שלם כדפירש לעיל (דף נ.) גבי איקור עבודת כוכבים ועוד דאיה דאמרינן לעיל (דף נט.) גבי גרים שמלו ולא טבלו לא והכרח על בניהם שהם ממזרים ואע"פ שמסתמא נוגעין ביין לא היה מקפיד על יינם כמו במזגו עובדי כוכבים ושתו ישראל ועוד בשל סופרים הלך אחר המיקל בסתם יינם בשתיה וה"ה במגעו ואפילו לגיסנא דקאמר יין בשמנו היינו מעוט חתנות אבל על מגעו בשל ישראל לא יקפיד אע"פ כן לא רצה רבינו יצחק להקל:

ביקרוטין

תניא נמי הכי אבר"א שירשו אבל נשתתפו אסור הדור יתבו וקמיבעיא להו גר תושב מהו שיבטל עבודת כוכבים דפלח מבטל דלא פלח לא מבטל או דלמא כל דבר מיני' מבטיל והאי בר מיניה הוא אמר להו רב נחמן מסתברא דפלח מבטיל דלא פלח לא מבטיל מיתיבי ישראל שמצא עבודת כוכבים בשוק עד שלא באתה לידו אומר לעובד כוכבים ומבטלה משבאתה לידו אינו אומר לעובד כוכבים ומבטלה מפני שאמרו עובד כוכבים מבטל עבודת כוכבים שלו ושל חבירו בין עובדה ובין שאין עובדה מאי עובדה ומאי שאינו עובדה אילימא אידי ואידי עובד כוכבים היינו שלו ושל חבירו אלא לאו עובדה עובד כוכבים ומאי שאינו עובדה גר תושב וש"מ גר תושב נמי מבטל לא לעולם אימא לך אידי ואידי עובד כוכבים ודקאמרת היינו שלו ושל חבירו רישא זה וזה לפעור וזה וזה למרקולים סיפא זה לפעור וזה למרקולים מיתיבי איזהו גר תושב כל שקיבל עליו בפני ג' חברים שלא לעבוד עבודת כוכבים דברי ר"מ וחכ"א כל שקיבל עליו שבע מצות שקבלו עליהם בני נח אחרים אומרים אלו לא באו לכלל גר תושב אלא איזהו גר תושב זה גר אוכל נבילות שקבל עליו לקיים כל מצות האמורות בתורה חוץ מאיסור נבילות מייחדין אצלו יין ואין מפקידין אצלו יין ואפ' בעיר שרובה ישראל אבל מייחדין אצלו יין ואפ' בעיר שרובה עובדי כוכבים שמנו כיינו שמנו כיינו ס"ד שמן מי קא הוי (ה) יין נסך אלא יינו כשמנו ולשאר כל דבר הרי הוא כעובד כוכבים רבן שמעון אומר יינו יין נסך ואמרי לה מותר בשתיה קתני מיהא ולשאר כל דבריו הרי הוא כעובד כוכבים למאי הלכתא לאו דמבטל עבודת כוכבים כעובד כוכבים אר"נ בר יצחק לא ליתן רשות ולבטל רשות וכדתניא ישראל מומר משמר שבתו בשוק מבטל רשות שאין משמר שבתו בשוק אין מבטל רשות מפני שאמרו ישראל נותן רשות ומבטל רשות ובעובד כוכבים עד שישכור כיצד אומר לו רשותי קנויה לך רשותי מבוטלת לך קנה ואין צריך לזכות רב יהודה שדר ליה קורבנא לאבידרנא

תניא נמי הכי אבר"א שירשו אבל נשתתפו אסור הדור יתבו וקמיבעיא להו גר תושב מהו שיבטל עבודת כוכבים דפלח מבטל דלא פלח לא מבטל או דלמא כל דבר מיני' מבטיל והאי בר מיניה הוא אמר להו רב נחמן מסתברא דפלח מבטיל דלא פלח לא מבטיל מיתיבי ישראל שמצא עבודת כוכבים בשוק עד שלא באתה לידו אומר לעובד כוכבים ומבטלה משבאתה לידו אינו אומר לעובד כוכבים ומבטלה מפני שאמרו עובד כוכבים מבטל עבודת כוכבים שלו ושל חבירו בין עובדה ובין שאין עובדה מאי עובדה ומאי שאינו עובדה אילימא אידי ואידי עובד כוכבים היינו שלו ושל חבירו אלא לאו עובדה עובד כוכבים ומאי שאינו עובדה גר תושב וש"מ גר תושב נמי מבטל לא לעולם אימא לך אידי ואידי עובד כוכבים ודקאמרת היינו שלו ושל חבירו רישא זה וזה לפעור וזה וזה למרקולים סיפא זה לפעור וזה למרקולים מיתיבי איזהו גר תושב כל שקיבל עליו שבע מצות שקבלו עליהם בני נח אחרים אומרים אלו לא באו לכלל גר תושב אלא איזהו גר תושב זה גר אוכל נבילות שקבל עליו לקיים כל מצות האמורות בתורה חוץ מאיסור נבילות מייחדין אצלו יין ואין מפקידין אצלו יין ואפ' בעיר שרובה ישראל אבל מייחדין אצלו יין ואפ' בעיר שרובה עובדי כוכבים שמנו כיינו שמנו כיינו ס"ד שמן מי קא הוי (ה) יין נסך אלא יינו כשמנו ולשאר כל דבר הרי הוא כעובד כוכבים רבן שמעון אומר יינו יין נסך ואמרי לה מותר בשתיה קתני מיהא ולשאר כל דבריו הרי הוא כעובד כוכבים למאי הלכתא לאו דמבטל עבודת כוכבים כעובד כוכבים אר"נ בר יצחק לא ליתן רשות ולבטל רשות וכדתניא ישראל מומר משמר שבתו בשוק מבטל רשות שאין משמר שבתו בשוק אין מבטל רשות מפני שאמרו ישראל נותן רשות ומבטל רשות ובעובד כוכבים עד שישכור כיצד אומר לו רשותי קנויה לך רשותי מבוטלת לך קנה ואין צריך לזכות רב יהודה שדר ליה קורבנא לאבידרנא

גר תושב. אינו עובד עבודת כוכבים וכר מיניה של עובד כוכבים הוא בכל אתר עבירות: **אי נימא אידי ואידי עובד כוכבים.** קאמר דזה מבטל ירקתו של זה ואע"פ שהמבטל לא עבד את זו מעולם כי אם שלו הוא עובד: **היינו שלו ושל חבירו: זה וזה לפעור.** זה יש לו פעור שלו וזה יש לו פעור שלו ואשמעינן דישא דזה מבטל פעורו של חבירו וזה מבטל פעורו של חבירו וסיפא אשמעינן דאפילו זה לפעור וזה למרקולים מבטל זה את של חבירו: **אלו לא באו לכלל גר תושב.** שיהו ישראל מצווים להחיותן שהרי אף עובדי כוכבים נמוריס נצטוו על עבודת כוכבים ועל שאר המצות: **כל שקיבל עליו.** ושאר כל המצות מקייס אין מפקידין אצלו יין בביתו לזמן מרובה דאיכא למיחש לאיחלופי ביין שלו שהוא אסור כדקתני סיפא יינו כשמנו: **אבל מייחדין אצלו יין.** ישראל מניח (ב) בחנותו עד שילך כדי מיל או יותר מה שאין כן בעובד כוכבים דהאי כיון דלא פלח לא נגע ולא מנסך ולמגע עובד כוכבים דאתי מעלמא בביתו לא חיישינן דכיון דאין לו הנאה בכך אינו מניחו ליגע ולאיחלופי בזמן מועט ליכא למיחש: **שמנו כיינו.** משמע שמנו אסור כיינו ולהתמיר בא: **ושמנו מי הוי נסך אלא יינו.** מותר בהנאה בשמנו וקודם שהותר בשמן באמילה קאי אבל בשתיה אסור: **יינו יין נסך.** דאינו מקפיד על מגע עובד כוכבים: **הרי הוא כעובד כוכבים.** דכיון דלא מל חשוד הוא לכל התורה: **ליתן רשות.** שאינו יכול ליתן רשותו לישראל אע"כ שכר ממנו מערב שבת: **משמר שבתו בשוק.** בפרהסיא ואע"פ שהוא מומר (ו) לחלל שבת בגינעה: **נותן רשות.** אם היה פתח ביתו פתוח לחצר שישראל דרין בה ושכח ולא עירב עמהן מבטל להם את רשותו של חצר ואם לא ביטל אסור להוציא מבחוסם לחצר דהוה להו מוציאין מרשות המיוחדת לכל אחד לרשות שיש לזה חלק בה וחכמים גזרו שלא להוציא מרשותו לרשות חבירו: **כיצד.** ישראל הנותן רשות לומר רשותי קנויה לך חה נוטלה ממנו ומוציא לחצר: **קנה.** הנוטל באמירה בעלמא בלא מתן מעות: **ואין צריך לזכות.** על ידי קנין: **קורבנא.** תשורה:

לאבידרנא

עין משפט נר מצוה

לב א מיי' פי"ג מהל' מ"א הלכה כא סמג לאוין קמח:
לג ב מיי' פ"ח מהל' עבודת כוכבים הלכה ט סמג לאוין מה טושי"ע יו"ד סי' קמו סעיף ה:
לד ג מיי' שם הלכי ח [ט] טוש"ע שם סעיף כ:
לה ד טוש"ע שם סעי' ה:
לו ה מיי' שם ה"י הלכ' ו ופי"ח מהלכות מאכלות אסורות הלכ' ז [ופי"ד מהל' איסורי ביאה הל' יז] טוש"ע יו"ד סי' קכד סעיף כ:
לז ו מיי' פי"ח מהל' מאכלות אסורות הלכה ז סמג לאוין מה טוש"ע יו"ד סי' קכח סעיף ג:
לח ז (ח) מיי' שם סמג שם טוש"ע יו"ד סי' קכד סעיף ו:
לט ט י מיי' פ"ב מהל' עובדין הלכה טז סמג עשין מד"ס ח טוש"ע א"ח סי' שפה סעיף ג:
מ כ מיי' שם וסמג שם טוש"ע א"ח סי' שפ סעיף ח:
מא ל מיי' שם הלכה י סמג שם טוש"ע א"ח סי' שפה סעיף ח:
מב מ מיי' שם הלכ' כ סמג שם טוש"ע א"ח סי' שפ סעיף ח:

מסורת הש"ס

(א) [קידושין יח:], (ב) [תוספתא פ"ו ה"כ], (ג) [לעיל נב: וש"נ], (ד) [לקמן סה.], (ה) [חולין ג. עיי"ש תוס' ד"ה ומר], (ו) [כמ"ש: משומד], (ז) [וע' היטב תוס' קידושין יח: ד"ה תליסין], (ח) [לעיל כו.], (ט) [ועי' תוס' סוטה יב. ד"ה אחרים וכו' ותוס' ב"מ טו: ד"ה יש].

גליון הש"ס

גמ' איזהו גר תושב. עיין סנהדרין דף לו ע"ב ברש"י ד"ה גר תושב וכנלה שבא שם:

הגהות הב"ח

(א) גמ' שמן מי קא הוי נסך כל"ל ותיכה יין נמחק: (ב) רש"י ד"ה אבל וכו' בחנותו עד. נ"ב ע"ל דף סע ע"א: (ג) תוס' ד"ה תניא וכו' מיבנה דהוה אמינה דהדרין הוא: (ד) ד"ה אין וכו' היה לנו לאסור איסור גמור וכו' על מגע עובד כוכבים שרגילים וכו' דבזמן מועט:

מוסף רש"י

עבודת כוכבים שלו ושל חבירו. כין שמניחן עובדין ליכלה אחת, כין שזה עובד לפעור הה למרקולים, והא דעבודת כוכבים מותרת ע"י ביטול נפקא (לעיל נב.) מגין לעובד כוכבים שפוסל עבודת כוכבים וכו' (לע"ל מב.). משמר שבתו בשוק. בפרהסיא, אע"פ שהוא מומר למלוה בגינעה הרי הוא כישראל, ואם לא עירב עם שכניו בחצר לא ממבר אותן לתם רשותו ודיו (חולין ו.). לזכות. בקנין תליסין (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com